

Van: Lucassen, Milan
Verzonden: dinsdag 17 april 2012 09:45
Aan: !Raadsleden
CC: Elberse, Margret; Stadhuis; !Griffie
Onderwerp: regionaal onderzoek ongelijkwaardigheid
Bijlagen: Actieplan ongelijkwaardigheid OPENBAAR.pdf; Persbericht regionaal onderzoek.pdf; Voorbeeldtekst informeren raad over ongelijkwaardigheid.pdf; 20120329 - Regionaal onderzoek overkoepelend rapport DEFINITIEF.pdf

Aan de leden van de Raad,

Op verzoek van de burgemeester zend ik u ter kennisname het onderzoek binnen regio Utrecht naar ongelijkwaardigheid.

Met vriendelijke groet,

Milan Lucassen
Plaatsvervangend griffier / raadsadviseur

email: lucassen.m@woerden.nl

Telnr.: 0348-428619

Werktijden: ma t/m do 09:00 uur tot 17:30 uur,
vrij tot 12:00 uur.

Bezoekadres: Blekerijlaan 14, 3447 GR Woerden
Postadres: Postbus 45, 3440 AA Woerden

Raad
17-04-12 007311

Beh. Ambt.:
Streefdat.:
Afschr.: <i>BenW / SL.</i>
B.V.O.:

Gemeente Woerden 12.007311

Registratiedatum: 20/04/2012
Behandelend afdeling
Afgehandeld door/op:

BUREAU REGIONALE VEILIGHEIDSSTRATEGIE

Van en voor de gemeenten, het OM en de politie van de regio Utrecht

(Embargo tot) 17 april 2012

Persbericht**Onderzoek binnen regio Utrecht naar Ongelijkwaardigheid**

In het kader van het landelijk Actieplan Polarisatie en Radicalisering heeft in 2011 in de regio Utrecht een verkennend regionaal onderzoek plaatsgevonden naar ongelijkwaardigheid. Het onderzoek bestond uit gesprekken met professionals, dossieronderzoek en een survey onder jongeren. De uitkomsten van het onderzoek bieden inzicht in de huidige situatie en geven handvatten voor (het aanscherpen van) beleid.

Onderzoek naar ongelijkwaardigheid

In de regio Utrecht is een verkennend onderzoek verricht naar ongelijkwaardigheid in opdracht van het Regionaal College (burgemeesters, hoofd officier van justitie en korpschef regio Utrecht). Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van het landelijk actieplan polarisatie en radicalisering van het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Onder regie van het bureau Regionale Veiligheidsstrategie hebben het onderzoeksbureau A.G. Advies in samenwerking met het Verwey-Jonker Instituut de uitvoering van het onderzoek verzorgd.

Het doel van het onderzoek is inzicht te krijgen in de mate en vormen van discriminatie, polarisatie en radicalisering. Er zijn gesprekken gevoerd met meer dan honderd wijkagenten, jongerenwerkers, vertegenwoordigers van woningbouwcorporaties en (migranten)zelf organisaties. Ook hebben 2.701 jongeren in de leeftijd van 14-23 jaar een online enquête ingevuld onder de titel 'Jong in Utrecht'. Wat betreft de omvang en de gebruikte methoden is het onderzoek uniek in zijn soort: niet eerder werden over dit onderwerp zo veel jongeren geënquêteerd. Daarnaast hebben de resultaten van de enquête onder jongeren niet alleen zeggingskracht voor de regio Utrecht, maar ook voor Nederland als geheel.

De belangrijkste inzichten die het onderzoek biedt zijn als volgt:

Twee op de drie jongeren ervaart nooit discriminatie

Van de geënquêteerde jongeren heeft tweederde nooit zelf discriminatie ervaren. Andersom ervaart één op de drie jongeren wel eens discriminatie, waarbij discriminatie naar ras en godsdienst het meest voorkomen. Professionals geven aan niet vaak meldingen van discriminatie te ontvangen. Veel jongeren blijken niet bekend met de meldpunten voor discriminatie. De politie is het meest bekend (46%) en Art.1 MN het minst bekend (13%). Er is bovendien sprake van een lage meldingsbereidheid onder jongeren, omdat ze denken dat hun klacht niet serieus wordt genomen of omdat ze denken dat melden niet helpt.

Jongeren denken genuanceerd

De meeste jongeren hebben een positieve houding tegenover mensen met een andere culturele of religieuze achtergrond en gaan soms of vaak om met jongeren uit andere culturen. Desalniettemin denken veel jongeren niet zo positief over sommige leden van specifieke bevolkingsgroepen. De Marokkaanse bevolkingsgroep wordt in dit verband het vaakst genoemd, niet alleen door autochtone jongeren maar ook door allochtone jongeren (Turkse, Surinaamse en Antilliaanse jongeren). Jongeren blijken echter een genuanceerd beeld te hebben: ze vellen hun negatieve oordeel slechts over bepaalde leden van de Marokkaanse bevolkingsgroep en niet over de hele groep of 'de' moslims.

Professionals signaleren soms diverse vormen van polarisatie, zoals tussen allochtoon en autochtoon, jong en oud, dorps- en stadskernen en omliggende gebieden en bewoners en overheid en tot slot binnen religies (binnen religies (vroom, vromer, vroomst)).

Meerderheid van de jongeren heeft vertrouwen in de autoriteiten

De meerderheid van de respondenten heeft vertrouwen in en respect voor de Nederlandse autoriteiten. Opvallend daarbij is dat de politie het meeste respect (82%) bij de jongeren geniet.

Een meerderheid van de jongeren staat negatief tegenover het gebruik van geweld om religieuze of ideologische idealen te bereiken. Een minderheid zegt dit niet op voorhand af te wijzen. Zo onderschrijft 9% van de autochtone jongeren en 16% van de moslimjongeren de stelling dat geweld niet goed is, maar soms de enige manier om religieuze of ideologische idealen te bereiken.

Het woord 'geweld' is een rijk geschakeerd begrip met een groot aantal gradaties. Niet onderzocht is wat jongeren precies verstaan onder 'het eventueel gebruiken van geweld als het niet anders kan'.

Veilige en tolerante samenleving

Binnen de regio Utrecht wordt al gewerkt aan het tegengaan van ongelijkwaardigheid. De onderzoeksresultaten geven echter aanleiding dit aan te scherpen.

Het regionaal college realiseert zich dat het hier gaat om een zeer complexe problematiek waarop je niet gemakkelijk grip kunt krijgen. Zij willen werk maken van behoud en versterking van een veilige, tolerante samenleving waarin verschillen de samenleving verrijken en niet verscheuren.

De aanpak is uitgewerkt in bijgevoegd actieplan, "Versterken en verbinden".

Noot voor de redactie:

- Voor meer informatie kunt u contact opnemen met mw. S. Volten, gemeente Utrecht, telefoonnummer: 030-2861372.

Geachte dames en heren,

Hierbij informeer ik u over de resultaten van een verkennend onderzoek naar ongelijkwaardigheid dat in 2011 in opdracht van het Regionaal College van de politieregio Utrecht (burgemeesters, hoofdofficier van justitie en korpschef politie) in de regio Utrecht is verricht. Het onderzoek is uitgevoerd in het kader van het landelijk actieplan polarisatie en radicalisering van het Ministerie van Veiligheid en Justitie. Het onderzoeksrapport en het persbericht dat daarover vandaag is uitgebracht treft u als bijlage bij deze brief.

Het onderzoek werd gecoördineerd door bureau Regionale Veiligheidsstrategie¹ en had tot doel meer inzicht te krijgen in de mate en vormen van ongelijkwaardigheid in onze regio. Het berust op gesprekken met professionals (o.a. wijkagenten en jongerenwerkers), dossieronderzoek en een enquête onder jongeren.

Op basis van de resultaten van het onderzoek is door een regionale werkgroep gekeken naar de huidige aanpak van ongelijkwaardigheid in de politieregio Utrecht. Geconstateerd werd dat er aanleiding is om de aanpak op een aantal punten aan te scherpen. Daartoe is een "Actieplan ongelijkwaardigheid: 'verbinden en versterken' " opgesteld. Dat actieplan treft u hierbij tevens aan.

---

¹ Bureau Regionale Veiligheidsstrategie is een bureau van en voor de gemeenten, het Openbaar Ministerie en de politie van de regio Utrecht

Actieplan Ongelijkwaardigheid

‘Versterken & verbinden’

In opdracht van: Regionaal College Utrecht
Drivergroep Ongelijkwaardigheid
Datum: 29 maart 2012

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Samenvattend overzicht	3
1. Inleiding	4
1.1 Opzet	4
1.2 Leeswijzer	4
2 Plan van aanpak: actiepunten	5
2.1 Doelstellingen	5
2.2 Deskundigheidsbevordering professionals	5
2.3 Samen grenzen en goede voorbeelden stellen	6
2.4 Netwerken in 'vredestijd'	7
2.5 Meer en beter registreren	7
2.6 Financiën	8

Samenvattend overzicht

	Wat	Regie door	Wanneer
1	Gemeenten, politie en OM nemen waar nodig stelling tegen polariserende publieke uitingen.	Gemeenten, politie en OM	Heel 2012
2	Het OM prioriteert discriminatiezaken.	OM	Heel 2012
3	Waar nodig wordt ongelijkwaardigheid periodiek in bestaande overleggen en lokale netwerken met ketenpartners (zoals zelforganisaties en woningcorporaties) geagendeerd. Ongelijkwaardigheid wordt in bestuurlijke gremia geagendeerd.	Gemeenten, politie en OM Regionale Driehoek en drivers	Heel 2012
4	Waar nodig houden gemeenten groepsgesprekken met jongeren en/of investeren ze met lokale partners in een eenduidig pedagogisch klimaat, d.m.v. bijvoorbeeld de methodiek 'vreedzame school/wijk'.	Gemeenten	Heel 2012
5	Er is een themaconferentie Ongelijkwaardigheid georganiseerd voor professionals.	Bureau RVS	1-6-2012
6	Aanbieden van deskundigheidsbevordering aan eerstelijnsprofessionals over signaleren van en omgaan met discriminatie, polarisatie en radicalisering.	Bureau RVS	Heel 2012
7	Wijkteams volgen op eigen verzoek een training multicultureel vakmanschap.	Politie	Heel 2012
8	De door het RECD ontwikkelde methodiek 'bondgenoten' is uitgerold in alle politiedistricten.	Politie	Heel 2012
9	Alle districtscoördinatoren Discriminatie, het RECD en het Jeugdexpertiseteam bezoeken wijkteams.	Politie	Heel 2012
10	Het Jeugdexpertiseteam is ingezet op minimaal twee overlastgevende groepen die kenmerken vertonen van discriminatie, polarisatie en/of radicalisering.	Politie	Heel 2012
11	De apothekerskast wordt gevuld met 'good practices' en 'good persons'.	Bureau RVS	Heel 2012
12	Er is een handreiking 'voorkomen maatschappelijke onrust' voor lokaal en regionaal gebruik.	Bureau RVS	1-7-2012
13	Er is een voorbeeldprotocol met handelingsperspectieven die scholen, jongerencentra en horeca-instellingen kunnen implementeren bij situaties van discriminatie, polarisatie en radicalisering.	Bureau RVS	1-12-2012
14	Er is een procesbeschrijving van concrete stappen die binnen gemeenten, politie en OM en maatschappelijke partners genomen moeten worden bij situaties van ongelijkwaardigheid.	Bureau RVS i.s.m. partners	1-11-2012
15	Er is samenwerking met en een financiële bijdrage aan het project Bruggenbouwers.	Politie	Heel 2012
16	Het Regionaal Discriminatie Overleg (RDO) komt maandelijks bijeen.	Politie, OM en Art. 1 MN	1-11-2012

1. Inleiding

1.1 Opzet

Het actieplan ongelijkwaardigheid is onder verantwoordelijkheid van het regionaal college Utrecht en onder regie van de drivergroep Ongelijkwaardigheid tot stand gekomen. Als basis hebben gediend:

- De uitkomsten van het regionaal verkennend onderzoek;
- Een analyse van de sterke en zwakke punten van de huidige aanpak van ongelijkwaardigheid;
- Input vanuit en door de regionale werkgroep ongelijkwaardigheid bestaande uit vertegenwoordigers van gemeenten, politie en OM en Bureau Art. 1 MN.
- Met de maatregelen uit dit actieplan bieden we gemeenten een handreiking voor de lokale aanpak van het thema ongelijkwaardigheid. Niet alle maatregelen hoeven dus integraal lokaal te worden toegepast omdat de situatie per gemeente kan verschillen.
- Waar nodig biedt bureau RVS hulp.

1.2 Leeswijzer

- Het actieplan begint met een samenvattend overzicht van de hoofddoelstellingen en de activiteiten. In hoofdstuk 2 zijn de maatregelen uitgeschreven. NB: De maatregelen uit dit actieplan zijn vervat in het gezamenlijke jaarplan 2012 van de veiligheidspartners in de regio Utrecht.

2 Plan van aanpak: actiepunten

2.1 Doelstellingen

Dit actieplan kent vier doelstellingen:

1. Deskundigheidsbevordering professionals
2. Samen grenzen en goede voorbeelden stellen
3. Netwerken in vreedstijd
4. Meer en beter registeren

Deze vier doelstellingen worden via een aantal concrete actiepunten gerealiseerd en uitgewerkt. Een aantal acties wordt geprioriteerd opgepakt. Indien er sprake is van een geprioriteerde actie, is dit in het tijdspad aangegeven. De financiële kant wordt nader toegelicht in de laatste paragraaf.

2.2 Deskundigheidsbevordering professionals

Eerstelijnswerkers, zoals jongerenwerkers, opbouwwerkers en wijkagenten dienen te worden toegerust in het signaleren van ongelijkwaardigheid. Dat kan door bestaande trainingen (zoals multicultureel vakmanschap bij de politie) verder uit te rollen, uitwisseling van expertise te stimuleren en training onder eerstelijnswerkers te stimuleren. Van belang bij het trainen is dat de kruisbestuiving en netwerkvorming – en daarmee uitwisseling van signalen – tijdens de trainingen wordt meegenomen.

1) Subdoelstelling: Professionals toerusten in het signaleren van en omgaan met ongelijkwaardigheid

Actie a: Organisatie conferentie discriminatie, polarisatie en radicalisering voor eerstelijnswerkers

Actie b: Aanbieden van trainingssessie van Nuansa (kennis- en expertisecentrum polarisatie en radicalisering) aan eerstelijnswerkers

Actie c: Aanbieden aanvullende trainingssessies voor eerstelijnswerkers (mogelijk via het 'train de trainer' concept)

Verantwoordelijke: projectleider RVS organiseert i.s.m. RECD

Tijdspad: doorlopend (actie a is geprioriteerd, uiterlijk 1 juni 2012)

Financiën actie a: budget ministerie, nog nader in te vullen

Financiën actie b: gratis, bekostigd door ministerie van Veiligheid & Justitie

Financiën actie c: budget ministerie, nog nader in te vullen

2) Subdoelstelling: Bevorderen competenties multicultureel vakmanschap

Actie: Wijkteams volgen op eigen verzoek de training multicultureel vakmanschap

Verantwoordelijke: politie

Tijdspad: 2012 doorlopend

Financiën: regulier (opleidings)budget

3) Subdoelstelling: Bevorderen bekendheid bestaande expertise

Actie a: Afgevaardigden van het Regionaal Expertise Centrum Diversiteit en Jeugdexpertisetams gaan minimaal een keer per jaar langs bij de wijkteams

Actie b: Jeugdexpertiseteam wordt minimaal ingezet bij twee problematische jeugdgroepen die zich discriminerend en/of polariserend en/of radicaal uiten.

Verantwoordelijke: politie

Tijdspad: 2012 doorlopend

Financiën: regulier budget

Actieplan ongelijkwaardigheid 'Versterken en Verbinden'

4) Subdoelstelling: Delen van good practices

Actie a: Via de RVS apothekerskast good practices (goed werkende interventies etc.), maar ook 'good professionals' (mensen die expertise hebben op het thema ongelijkwaardigheid) onder de aandacht brengen van professionals van politie, gemeenten en OM

Actie b: opstellen regionale handreiking voorkomen maatschappelijke onrust met handelingsperspectieven voor gemeenten en haar partners bij situaties van ongelijkwaardigheid

Verantwoordelijke: projectleider RVS

Tijdspad: 2012 (actie b is geprioriteerd)

Financiën actie a: budget ministerie, nog nader in te vullen

2.3 Samen grenzen en goede voorbeelden stellen

Zowel regionaal als lokaal is het belangrijk om aan te geven waar we voor staan: wat willen we uitdragen en waar ligt de grens? Subdoelstellingen om dit te realiseren zijn onder andere het investeren in een pedagogisch veilig en tolerant klimaat, maar ook stelling nemen tegen polariserende uitingen. Hierbij valt te denken aan het gebruik van de afkorting 'azo's' in beleidsstukken om allochtone zelforganisaties te duiden. Op het moment dat er sprake is van situaties van ongelijkwaardigheid, op school, in jongerencentra of de openbare ruimte, dient te worden ingegrepen, o.a. door een lik op stuk beleid van het OM en een goede afhandeling van incidenten bij instellingen. Uit het onderzoek is naar voren gekomen dat jongeren aangeven dat hun klachten van discriminatie, polarisatie etc. momenteel vaak niet naar tevredenheid worden aangepakt en opgelost. Daarom is het van belang middels lokale en regionale afspraken (met bijv. een ROC en/of een onderwijsinstelling met een regionale functie) te waarborgen dat signalen en meldingen adequaat worden opgepakt en afgehandeld.

1) Subdoelstelling: Investeren in pedagogisch veilig en tolerant klimaat

Actie a: Alle gemeenten investeren in interventies en methodieken die bijdragen aan een pedagogisch veilig en tolerant klimaat (bijv. vreedzame school en vreedzame wijk)

Actie b: Afspraken met scholen, jongerencentra en horeca over signaleren en omgaan met discriminatie, polarisatie en radicalisering

Verantwoordelijke: Gemeenten en bij actie b evt. met ondersteuning vanuit RVS

Tijdspad: 2012 (actie b is geprioriteerd)

Financiën: regulier budget actie a en b, maar bij inzet van projectleider, financiering vanuit ministerieel budget

2) Subdoelstelling: 'Good examples' stellen; verbeter de wereld, begin bij jezelf

Actie: actieve stellingname tegen het gebruik van polariserende uitingen, o.a. het gebruik van het begrip 'azo's' (allochtone zelforganisaties) wordt niet langer in beleidsstukken gebruikt

Verantwoordelijke: gemeenten, politie en OM

Tijdspad: 2012

Financiën: regulier budget

3) Subdoelstelling: lik op stuk beleid van het OM

Actie: het OM prioriteert discriminatiezaken

Verantwoordelijke: OM

Tijdspad: 2012 doorlopend

Financiën: regulier budget

4) Bestuurlijke aandacht vragen voor het thema ongelijkwaardigheid

Actie: de drivergroep en regionale driehoek vragen in bestuurlijke gremia (bijv. het Regionaal- en/of Districtscollege en in lokale netwerken) actief aandacht voor het thema ongelijkwaardigheid

Verantwoordelijke: Regionale Driehoek en drivers

Tijdspad: 2012

Financiën: regulier budget

2.4 Netwerken in 'vredestijd'

Uit het onderzoek is gebleken dat het thema ongelijkwaardigheid meer geagendeerd kan worden in overleggen met ketenpartners. Het is van belang om signalen uit te wisselen en bespreekbaar te maken door dit thema periodiek te agenderen met ketenpartners. Netwerken dient niet alleen te worden gedaan met bestaande ketenpartners, maar juist ook met personen en/of organisaties die vaak een belangrijke informatiepositie hebben, maar soms over het hoofd worden gezien. Te denken valt aan sleutelfiguren van zelforganisaties, woningbouwcorporaties en waar nodig aan jongeren. Deze netwerkvorming dient juist niet alleen te geschieden bij incidenten, maar juist ook in 'vredestijd'. Op het moment dat men elkaar in vredestijd weet te vinden, wordt de basis om preventief te signaleren versterkt.

1) Subdoelstelling: Ongelijkwaardigheid agenderen en bespreken met ketenpartners

Actie: Periodiek agenderen van ongelijkwaardigheid in reguliere overleggen intern en met ketenpartners

Verantwoordelijke: gemeenten, politie en OM

Tijdspad: 2012 doorlopend

Financiën: regulier budget

2) Subdoelstelling: stimuleren van verbreding en verdieping van netwerken

Actie a: Uitrol methodiek 'bondgenoten' binnen politiedistricten op uitvoerings- en managementniveau

Actie b: Verbreding en verdieping gemeentelijke netwerken, door o.a. zelforganisaties en woningbouwcorporaties in netwerken (bestuurlijk en ambtelijk) te betrekken

Actie c: Groepsgesprekken met jongeren

Verantwoordelijke: politie (actie a), gemeenten (actie b en c)

Tijdspad: 2012 doorlopend

Financiën: regulier budget (actie a en b) en budget ministerie voor groepsgesprekken jongeren (nog nader vast te stellen)

3) Subdoelstelling: Onderlinge verbinding van bruggenbouwers¹ versterken

Actie: Samenwerken met en financiële bijdrage leveren aan de Vrede van Utrecht in het project bruggenbouwers

Verantwoordelijke: politie

Tijdspad: 2012-2013

Financiën: bijdrage van 25.000 euro uit budget ministerie en cofinanciering van politie

2.5 Meer en beter registreren

Om adequaat te reageren is het van belang dat signalen van ongelijkwaardigheid op de juiste manier worden geregistreerd en vooral ook op de juiste plek terecht komen: signalen mogen niet weglekken.

¹ *Bruggenbouwers zijn personen die bijdragen aan het overbruggen van kloven in de samenleving die bron zijn van spanningen of conflicten, kloven die een bedreiging vormen voor een veilige, vreedzame en tolerante samenleving. Bruggenbouwers zijn gezagsdragers, professionals en actieve burgers.*

1) Subdoelstelling: Bevorderen bekendheid districtscoördinator discriminatiezaken incl. meld- en aangiftecodes

Actie: alle districtscoördinatoren gaan minimaal 1 keer per jaar bij alle wijkteams op bezoek om hun functie en de meld- en aangiftecodes onder de aandacht te brengen

Verantwoordelijke: politie

Tijdspad: doorlopend 2012

Financiën: regulier budget

2) Subdoelstelling: Voorkomen dat signalen weglekken binnen politie, gemeenten, OM en maatschappelijke partners²

Actie: Procesbeschrijving maken melden signalen van discriminatie, polarisatie en radicalisering

Verantwoordelijke: projectleider RVS

Tijdspad: 1 november 2012 gerealiseerd (geprioriteerd)

Financiën: ministerieel budget

3) Subdoelstelling: Regionaal Discriminatie Overleg (RDO) een meer signalerende rol laten vervullen

Actie: RDO komt maandelijks bijeen om discriminatiezaken en signalen van maatschappelijke partners te bespreken

Verantwoordelijke: Regionaal Discriminatie Overleg (politie, OM & Bureau Art. 1 MN)

Tijdspad: 2012

Financiën: regulier budget

2.6 Financiën

De meeste acties worden gefinancierd uit reguliere budgetten. Voor een aantal acties is echter financiering mogelijk vanuit het zogenaamde 'ministerieel budget'. Dit budget is onderdeel van de decentralisatie-uitkering die door het ministerie van Veiligheid en Justitie in 2010 en 2011 in het kader van het Actieplan Polarisation en Radicalisering 2007-2011 aan Bureau RVS is overgemaakt. Een groot deel van deze middelen is - conform de aanvraag voor een decentralisatie-uitkering - besteed aan het regionaal verkennend onderzoek naar discriminatie, polarisatie en radicalisering. Om naar aanleiding van de onderzoeksresultaten ook acties te kunnen financieren, is bewust een deel van het budget voor 2012 gereserveerd. Het totaalbudget voor acties bedraagt € 95.000, waarvan € 25.000 is gereserveerd voor het project bruggenbouwers. Het beheer en de verdeling van de resterende € 70.000 geschiedt via Bureau RVS.

---

² Zoals COC, Gaykrant, zelforganisaties etc.